

železnici, kar se da po nasvetu gosoda Bezljaja od-
boru v izvršitev.

Napósled daje gospod prvosednik navzočim še
razna pojasnila o statističnem popisovanju ljudskih

šol ter se zahvaljuje za obilno udeležbo in za zani-
manje ter slednjic s trikratnimi „slava-klici“ na pre-
svetlega cesarja zaključil zborovanje.

Marija Miché.

Vestnik.

Iz vdovskega društva. Udom „Vdovskega učiteljskega društva“ smo poslali nasvetovana pravila, da jih prebirajo, pretresajo in do stavljenega obroka l. malega srpana t. l. svojo misel povedó, kakor smo že omenili v zadnji številki od dné 1. vélikega travna t. l.

Nasvete sme sicer vsak staviti, a merodajno nam bode le to, kar naši udeje nasvetujejo; to je menda vsakemu jasno in umevno samo po sebi, da drugače ne more biti. Kdor pa takoj, še do obénege zhora želi pristopiti, slobodno mu, vsacega radi vzprejemo, kdor priloži prošnji po pravilih določene priloge, tak potem stavi najboljše nasvete — sebi v korist. Stare ude pa vrhu tega še opomnimo, da je zadnji obrok za vplačevanje že minul. Vigilantibus jura!

Dné 29. vél. travna je imel odbor sejo, v kateri sta se med ude vzprejela gg. Ignacij Rozman, učitelj v Mošnjah in Bernard Jane, namestni učitelj v Pirničah.

Odbor.

Drugi občni zbor zaveze slovenskih učiteljskih društev. Za danes o tem zborovanju omenimo toliko, da je bilo dobro obiskano in da so se v novi upravni odbor izvolili gg.: dr. T. Romih, meščanski učitelj v Krškem (predsednik); Fr. Praprotnik, nadučitelj v Mozirji in J. Ravnikar, nadučitelj v Litiji (predsednikova namestnika); I. Lapajne, ravnatelj v Krškem (blagajnik); A. Gradišnik, učitelj v Hrastniku in I. Slane, učitelj v Radečah (tajnika); M. Nerat (urednik društvenemu glasilu); A. Brezovnik, učitelj v Vojniku; I. Kocbek, učitelj na Rečici; J. Porekar, nadučitelj v Humu; V. Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatci; L. Jelenec, nadučitelj v Sent-Juriji pri Kranji; A. Vrtovec, učitelj-voditelj v Tolminu; J. Kanté, učitelj-voditelj v Sežani; J. Medvešek, učitelj v Opatjem Selu.

Učitelji telovadbe na srednjih šolah. Češki deželni šolski svet je sklenil ministerstvo prositi, naj se zakonito odredi, da bi se izprašani učitelji telovadbe na srednjih šolah stalno umeščali. Doslej so bili le stranski učitelji in so kot taki dobivali le nagrade.

Slovensko akademsko društvo „Triglav“ priredi v nedeljo dné 1. rožnika izlet v Središče ter zajedno obhaja slavnost blagoslovljenja svoje zastave. Za to slavnost je društvo tudi izdalo posebno brošuro „Slov. akademsko društvo Triglav v Gradci v 15. letu svojega obstanka“, katero je uredil dr. Jožef Rakež.

Občila na Kranjskem. Po najnovejšem izvestji ima Kranjsko 497.910 km državnih, 2343 km deželnih in okrajnih in 2663 km občinskih cest. Pošt je 128, število letnih pismeno-poštних pošiljatev je 6.889.090, vožno-poštних pošiljatev pa 161.050; število denarnih pisem 102.160 v vrednosti 6.693.150 gld. Brzjavnih črt je na Kranjskem 759 km; število letnih brzjav je 44.633, promet časopisov pa 1.178.300 števk.

Množenje prebivalcev na Češkem. Po bitvi na Beli Gori je bilo na Češkem samo 800.000 ljudi, Ob ljudski štetvi leta 1754. jih je bilo 1.941.284, leta 1807. 3.124.673, leta 1840. 3.112.085, leta 1870. 5.300.000 in leta 1888. 6.757.836.

Učitelj in živinozdravnik. V neki občini na Tirolskem sta bili razpisani ob istem času služba učitelja in služba živinozdravnika. Učitelju, kateremu občani izročajo svojo deco v vzgojo, odmerjena je plača s 400 gld., živinozdravniku pa, ki mu je zdraviti njihovo živino, s 500 gld. Učiteljsko službo je dobil družinski oče z 20 službenimi leti, živinozdravniško pa mladenič z malo več nego 20 leti in ta ima poleg stalne plače še najmanj 1000 gld. letnih dohodkov!

„Uč. Nov.“

Manjšanje kaznjencev v Avstriji. „Juristen-Zeitung“ piše, da se na podlagi natančnih in o tej stvari najzanesljivejših poročil kazenskih sodišč in kaznilnic število zločincev in vsled tega tudi število kaznjencev v Avstriji od leta do leta zmanjšuje. Skoraj nobena kaznilnica ni napolnjena in v mnogih so cele vrste „celic“ prazne. — Gotovo ima v tem kolikor toliko vpliva tudi dobro urejeno šolstvo. Tudi obravnave pri porotnih sodiščih se od leta do leta zmanjšujejo. Te obravnave so v prejšnjih letih trajale v vsakem zasedanju do štirinajst dni in še več, sedaj trajajo le 4 do 5 ali še manj dni. V goriški „Soči“ št. 12. celo beremo: „Porotnih obravnav nismo imeli v tej sezoni, ker nismo imeli takih zločincev. Dobro znamenje!“ Iz tega smo upravičeni sklepati, da je tudi šolstvo na Goriškem vse drugače, kakor se nam je v „Soči“ pod istodobnim uredništvom skoraj v vsaki številki opisovalo. Vsa-kakor je to indirektno priznanje sedanjemu šolstvu in učiteljstvu, katero se pa z gotove strani posebno na Goriškem kar mogoče tlači. Pa vsaka reč ima tudi svoj konec!

Nameravane premembe v učnem času. V letošnji 4. številki smo priobčili vest, da deželni zdravstveni svet na Nižavstrijskem predlaga, da bi se o zimskem času v prvih razredih dopoldanski pouk pričenal šele ob devetih. Ta predlog se je tudi v učiteljskem društvu „Bürgerschule“ na Dunaji preresetaval in je društvo sklenilo: Začetek pouka namesto ob osmih ob devetih se na meščanskih šolah iz socialnih, pedagogičnih in zdravstvenih ozirov ne more priporočati in je ta prememba neizvedna.

Prve nedeljske (nadaljevalne) šole v Nemčiji so osnovali na Badenskem leta 1754. po prizadevanji superintendenta Eisenlohra. Na Angleskem sta pa prvo tako učilnico odprla Raikes in Stock v Gloucestru l. 1784. Slavnj zgodovinar Macaulay se je za ta pouk tako ogrel, da je razjasnil važnost nedeljskih ponavljalnih šol v posebni knjižici. Ljudska šola je tamkaj še na dokaj nizki stopinji. Anglesko ljudstvo ima zahvaliti svojo praktično znanost, katerega pred drugimi narodi toliko odlikuje, največ tem nadaljevalnim šolam.

Ivan Okorn.

Učitelj-minister. Sedanji švedski naučni minister Bonnevie, rojen leta 1838. je bil v mladih letih učitelj na raznih ljudskih šolah. Leta 1872. je postal šolski referent in l. 1889. je bil pozvan v ministerstvo.

Shod učiteljic. V svetodušnih praznikih je bil vseobči zbor učiteljic na Nemškem, na katerem so učiteljice razpravljale svoje službeno stanje.

Volilo. V Parizu je pred kratkim umrla gospa Sobriol francoski akademiji volila 60.000 frankov z določilom, da se obresti vsako leto razdeli pisateljem najboljših poučnih in moralčnih spisov za mladino. V isti namen pripade še 30.000 frankov po smrti dediča, ki sedaj od te vsote uživa obresti.

Velikost človeka. Povprečno velikost človeka v raznih evropskih državah je antropološko društvo „British Association“ sledeče določilo: Največji ljudje so Angleži; povprečno merijo 1.74 m. Te velikosti so tudi Švedi, Danci, Holandci in Madžari imajo povprečno velikost 1.67 m, Švicarji, Rusi in Belgijci so 5 mm manjši. Najmanjši v Evropi so Lahi in Španjolci, njih povprečna velikost je 1.65.

Različne hitrosti. Po dr. A. Winkelmannu prehodi v jedni sekundi i. s.: polž 0.0015, človek v navadni hoji 1.25, najhitrejša reka 4, zračni balon 6.4, brzotek 7.1, muha 7.6, parobrod 8.5, bicikel 9.7, jahalni konj 12.6, brzovlak 16.7, golob 27, orkan 45, lastovica 67.9, zvok 290, topova krogla 500, solnce 7.6, zemlja 29.5, brzjavni tok 11.690, svetloba 300.000 m.

Kako visoko gredo železnice. Sv. Gothardski tunel je nad morsko gladino visok 1154 m, železnica na Rigi 1755 m, na goro Pilat 2070 m, andska železnica z Buenos-Aires do Valparaisa 3187 m, železnica iz Denvera do Rio grande v Združenih državah 3596 m, Peakska železnica do 4000 m, bodoča želez-

nica na goro „Jungfrau“ 4166 m in bodoča andska železnica v Peru 4780 m. Najvišja deleznica gre torej samo 20 m niže, kakor vrhunec Mont-Blanka. — Najdaljša železnica pa bode rusko-sibirska. Severno-ameriška pacifička meri 5600 km, a ta bode merila 6500 km. Pismo iz Petrograda v Vladivostok potrebuje zdaj po leti 2½, po zimi 4 mesece časa, po železnici pa bode to pot prehodilo v 12 dneh. Potem bode mogoče potovanje okoli zemlje dovršiti v 40 dneh.

„P. z B.“

Gojenje cvetic po šolskih otrocih. Na Nemškem imajo veliko pozornost na gojenje cvetic pri šolski mladini, ker temu pripisujejo zelo blagodejen vzgojen vpliv. Cvetice se morajo gojiti na oknih šolskih sob, na dvoriščih pa se morajo napravljati cvetične grede. Pruski in drugi naučni ministri na Nemškem se za to stvar zelo brigajo in razglajajo primerne ukaze.

Zahvala. Slavna „Narodna šola“ v Ljubljani je prepustila tukajšnji šoli zavitek šolskega blaga, ki je bil došel le-sem po naključji. V tem zavitku je bilo 126 lepopsnic, 100 spisovnic, 83 številnic, 36 peresnih držal, 1 polna škatla črtalnikov, 1 škatla jeklenih peres, kar se bode vse polagoma razdelilo med ubožne naše učence.

Za to velikodušno darilo sprejmi slavna „Narodna šola“ tem potem najiskrenejšo in presrečno zahvalo, katero ji izreka podpisani v imeni tukajšnje ubožne šolske mladine z vzklikom: „Bog mili plačaj tisočkrat!“

Voditeljstvo Šole na Dobrovi dne 18. velikega
travnja 1890. **M. Rant**
šolski voditelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo za malo vsoto nam poslati mnogo šolskega blaga, za kar se mu tem potem zahvaljujeta krajni šolski svet in šolsko vodstvo

v Motniku dne 21. vel. travna 1890.

Uradni razpis učiteljske službe.

Št. 488

okr. š. sv. Na dvorazredni dekliški šoli v Kočevji se razpisuje druga učiteljska služba z letno plačo 400 gld.

Pravilno osnovane prošnje naj se semkaj po-

stavnim potem vložé do konca meseca rožnika 1890.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji dne 19. velikega
travnja 1890.

C. kr. okrajni glavar kot predsednik:
Thomann s. r.

Listnica uredništva.

Gg. **M. R.** na D.; **V. R.** v D. L.; **A. L.** v R.; **I. K.** v Lj.; **I. O.** v P.; **L. C.** v P.; **F. G.** na D.;

gč. **A. P.** na V. in druge sodelovalce prosimo potrpljenja, vse ob svojem času. **G. F. R.** na T.: Prosimo za obljubljeni razpravo.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.